

Tro og vitenskap - del II

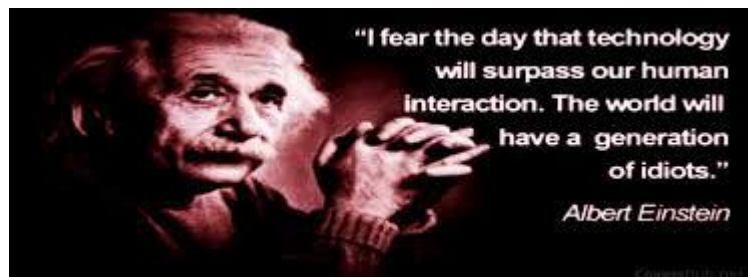
(fra boka 'Gunning for God' av [John C. Lennox](#); kap.1)

Som vi har sett betrakter ny-ateistene tro som en spesifikk religiøs term, som det ikke er, og de definerer det å være tro uten belegg, -som det ikke er. Dette leder dem ut i tankefeilen at verken ateisme eller vitenskap involverer tro. Men ironisk nok er ateisme en [tros-posisjon](#) og vitenskap bygger også på tro. Dawkins påstand om at 'ateister ikke har tro' ([56](#)), siden han ikke kunne involvere seg i vitenskap, basert på metodologisk naturalisme, om han ikke trodde vi kunne tro på den rasjonelle forståeligheten ved universet. Vitenskapelig tro er basert på etterprøvbare belegg," ([57](#)) Tro ligger der som grunnlag for vitenskap.

Slik de fleste vitenskapsfolk ser det, så er ikke målet ved vitenskap å påtvinge materie og prosessene vi observerer vår menneskelige forståelse, men å avdekke og oppdage universets egen orden og forståelighet. Det innebærer at de måtte anta på forhånd, før

de startet sine undersøkelser, at universet hadde en iboende orden og forståelighet. Om de ikke mente det, ville de knapt sette i gang for å finne ut av det. Fysikeren P. Davies, som ikke er en teist, hevder at "selv

den mest ateistiske vitenskapsmann, aksepterer som et tros-standpunkt, eksistensen av en lovisk orden i naturen, som i det minste er delvis forståelig for oss. A. Einstein sa: "Vitenskap kan bare skapes av de som er skikkelig gjennomtrengt av ambisjonen om sannhet og forståelse. Kilden for denne følelsen, stammer fra religion. .Jeg kan ikke forestille meg en vitenskapsmann uten den dyptgående troen.

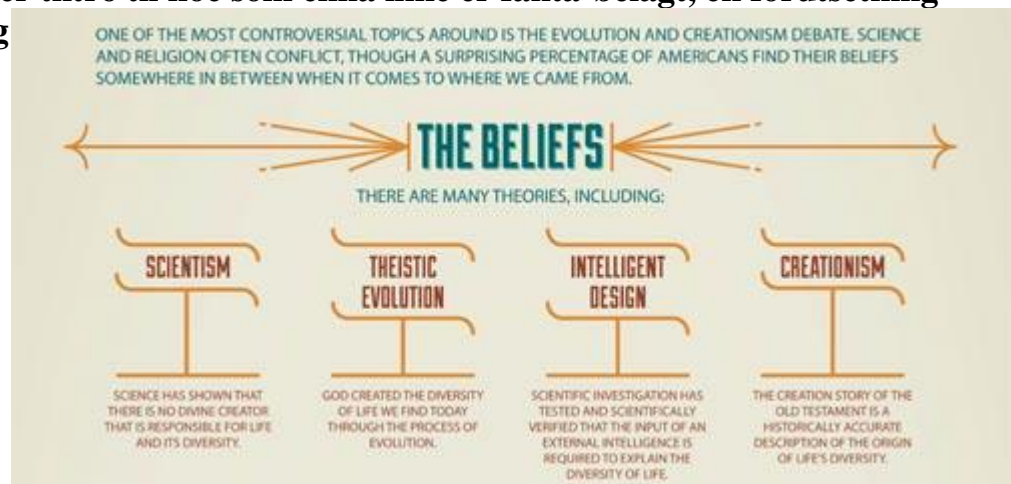

Bilde 1 Albert Einstein Fra: <https://www.pinterest.com/pkparnell/life/>

Situasjonen kan forklares som et bilde: vitenskap uten religion er lam, religion uten vitenskap er blind. ([59](#)) Einstein sa om seg selv at "Jeg er ikke en ateist, og jeg tror ikke jeg kan kalle meg en panteist."([62](#)) Selv om det er sant at Einstein ikke trodde på en personlig Gud, så er det feil av Dawkins å trekke ham fram som en ateist. Einstein skrev bl.a.: "Enhver som er alvorlig involvert i vitenskapelige bestrebelser, blir overbevist at en ånd er manifestert i vitenskapens lover, en ånd som er kolossalt overlegen menneskets, og en som vi i vår begrensede evner må føle oss ydmyk overfor. På det viset leder vitenskapelig utøvelse til en religiøs følelse av et bestemt slag. som er ganske annerledes enn religiøsiteten til en mer naiv tilnærming. ([63](#))

Også i vitenskapelig sammenheng er det lett å forestille seg en serie scenarier, der tro benyttes i en positiv betydning: 'det kan være at en har (til)tro til Newtons lover, eller genetiske arvelover, fordi de støttes av erfaring basert på observasjon og eksperimenter. Og den tiltroen springer ut av troen på vitenskapelig metode, som noen ny-ateister ser på som 'det motsatte av tro'. Om en skal inngi tillit hos en bank som driver utlån, eller bestemme hvilket flyselskap en skal reise med, så utøves tro ved velmotiverte, faktabaserte formodninger. Fysiker J. Polkinghorne påpeker: «Fysikk er maktesløs i å forklare sin tro på universets matematiske forståelighet, av den enkle grunn at du ikke kan begynne å utøve fysikk uten å tro på den forståeligheten.»

I pågående forskning i kvante-fysikk eller innen menneskelig bevissthet, som en ikke har fått full forståelse for, så er det viktig for vitenskapen å opprettholde troen på at naturens forståelighet ikke skal ende opp i uforståelig kaos. Likevel kan det være et nivå av forståelighet som vi ikke kan gripe for øyeblikket. Slik er tiltro til noe som ennå ikke er fakta-belagt, en forutsetning for vitenskapelig undersøkelse av universet. Vi kan ikke av den grunn beskyldes vitenskapen for å være irrasjonell.

Tro, fakta og bevis

Bilde 2 Ulike typer av vitenskap/tro Fra: <https://openparachute.wordpress.com/2012/07/30/scientism-non-theism/>

Leseren kan ha merket at hittil har vi ikke benyttet ordet bevis. I matematisk forstand, som er forfatterens domene, har bevis en rigorøs mening. Med bevis menes et vanntett argumentasjonsrekke, ut fra vedtatte aksiomer og via aksepterte regler. Der finnes intet rom for tvil, om du ikke rigorøst kan bevise resultatet, så lar du være å publisere det. Det innebærer at feil raskt kan lukes ut, særlig i tilfeller med betydelig interesse. Det finnes også problematiske områder, der kun en håndfull personer kan forstå en artikkel på 10.000 sider.. Det som er viktig for oss her, er at slike rigorøse matematiske bevis ikke er tilgjengelig for oss i noen andre områder, selv ikke innen de såkalt 'harde' vitenskapene. Her finner vi en annen type bevis, beskrevet av jurister som bevis 'utover enhver rimelig tvil'. Selv om vi her ikke kan snakke om absolutt sikkerhet, så finnes mange situasjoner det er tilstrekkelig bevis for at vi mener å kunne tiltro våre liv i noens varetekt. Det være seg sjåførere, piloter eller

kirurger. I alle sine liv er det forhold som vi betrakter som utenfor enhver rimelig tvil, og hvor vi tillitsfullt plasserer våre liv i deres hender.

Tro på Gud og menneskelig kognitiv evne

Ny-ateistenes påstander om at gudstro kan sammenlignes med varig svekkede mentale evner faller på egen urimelighet, om en ser på noen av dem det gjelder. Det skulle være tilstrekkelig å nevne

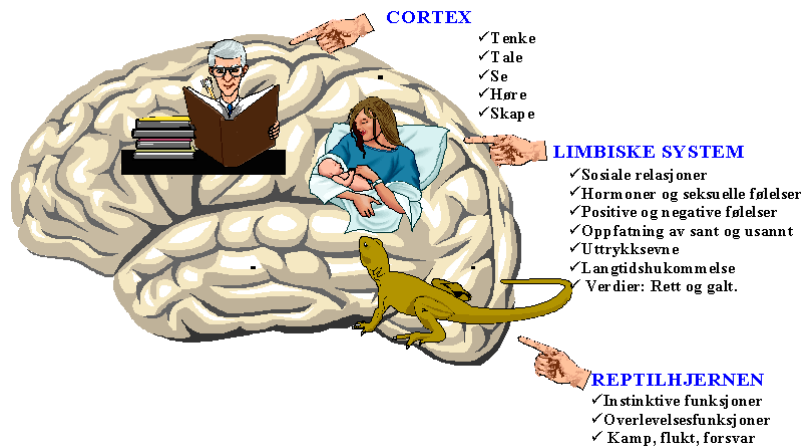
noen navn som Fr. Collins (ledet human genome-project), Sir J.

Houghton (fysikkprofessor i Oxford, direktør for britisk

meteorologisk institutt og leder for internasjonalt klimapanel). Hvor troverdig er det å framstille disse, med mange flere, som misledede 'tros-hoder'. Det er grunn til å hevde at det ikke er tro på Gud generelt, og på kristendom spesielt, som får problemer i forhold til vitenskap. Ny-ateismen, er ved reduksjonistiske forklaringer i form av ikke-styrte prosesser for alle sider ved universet, med på å kutte forbindelsen til den rasjonaliteten vitenskapen bygger på. Det er den selvsamme rasjonaliteten vitenskapen må stole på, for å kunne komme til konklusjoner. La oss spørre:

På hvilket grunnlag baserer vitenskapen sin tiltro til rasjonell forståelighet av universet?

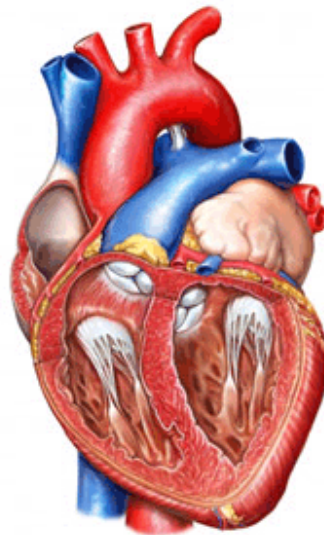
Det første vi kan merke oss er at menneskelig fornuft ikke skapte vår verden, den skapte heller ikke sin egen evne til fornuft. Vi kan utvikle våre evner, bl.a. ved å bruke dem, men vi skapte dem ikke. Hvordan kan det så ha seg at det som går for seg oppe i hodene til noen kan gi et noenlunde realitetsnært bilde av virkeligheten? Hvordan kan det ha seg at matematiske likninger, tenkt oppe i hodene til noen genier, korresponderer med det som skjer i universet? Liknende tanker stimulerte Nobelprisvinneren i fysikk, E. Wigner, til å skrive en berømt artikkel: 'The Unreasonable Effectiveness of Mathematics in the Natural Sciences'. ([70](#))

Bilde 3 Hjernen -3 hoveddeler

Fra: http://home.online.no/~steinny/Kap1/hjernens_oppbygning.htm

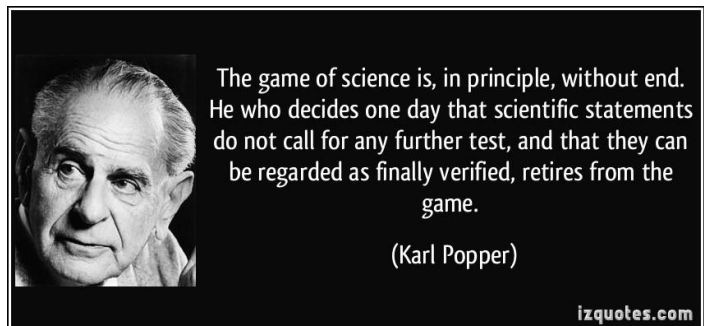
Spørsmålet vi adresserer koker ned til dette: 'hvilken autoritet og herav, hvilken pålitelighet eller garanti har vår fornuft? Er våre kognitive evner bevisst designet til å hjelpe oss å oppdage, gjenkjenne og erfare virkeligheten? Ganske visst vil ny-ateister benekte enhver henvisning til design, men også de tror at fornuft har en skikkelig funksjon, i samme betydning som f.eks. hjertet har. Hjertets funksjon er jo å pumpe blod rundt i kroppen, for at kroppen kan oppta næring og kvitte seg med avfallsstoffer. Som kontrast har ikke en kreftsvulst noen funksjon, den resulterer fra hensiktsløs, kaotisk vekst.

Bilde 4 Hjertet har en klart definert funksjon Fra: <http://www.thewellingtoncardiacservices.com/the-heart.asp>

Når ny-ateister påstår at tro på Guds eksistens, kommer fra misbruk av fornuft, så viser de uaktsomt sin tro på at hensikten med fornuft i denne forstand er å oppdage tingenes virkelige essens ('væren'). Om fornuft ikke hadde noen hensikt, så kunne ikke noen anklages for å misbruke den. Men som vi så i avsnittet om Freud, så mener mange at kristnes tro er drevet av ønsketenkning. (71) Om fornuften ble brukt ikke-korrumpert, ville den i følge ny-ateistene, hjelpe å oppdage sannheten -ateisme. R. Dawkins har bl.a. kommet med en forbløffende påstand om at religiøs tro kommer av et 'feilklikk' (misfiring) i evolusjonen. {Nå er ikke det det eneste uventede utspillet R. Dawkins er kommet med -oversettters merknad.}

Ironien i ateismens posisjon blir klar straks en undersøger omkring opprinnelsen til menneskelig evne til fornuft. Ateister går jo for at de drivende krefter i evolusjon, som til slutt produserte våre menneskelige kognitive evner, i utgangspunktet var opptatt av overlevelse, ikke sannhet. Da har vi noen erfaringer med hva individer eller kommersielle selskap, eller nasjoner, er i stand til å gjøre når de er motivert av hva Dawkins kaller sine selviske gener. Spesielt gjelder dette om de føler seg truet og kjemper for overlevelse.

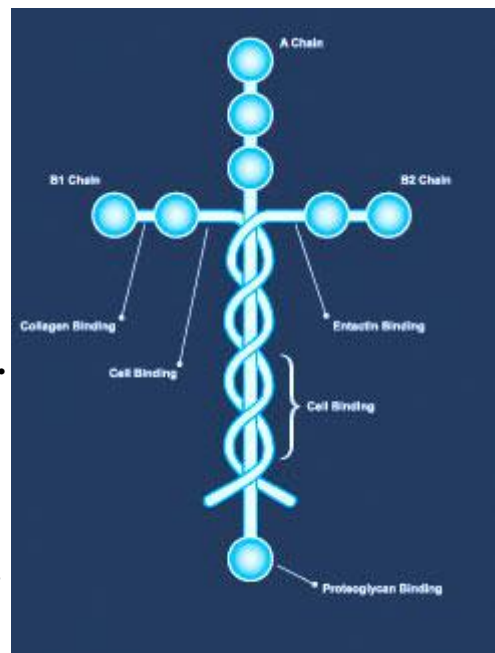

Bilde 5 Popper om vitenskap Fra: <http://utopiayouarestandinginit.com/2015/03/02/karl-popper-on-the-science-is-settled/>

De nye ateistene har fullstendig feilet i å anerkjenne de skeptiske implikasjonene av sitt syn. De er i hovedsak nødt til å betrakte tanke som ett slag neuro-fysiologisk fenomen. Det kan godt være en god tilpasning, men hvorfor skulle man et øyeblikk tenke at oppfatninger dannet av neuro-fysiologi i all hovedsak skulle være riktige? Som kjemikeren J.B.S. Haldane påpekte for lenge siden: «Om tankene i hodet mitt bare er atomer i bevegelse, en mekanisme utviklet ved ikke-styrte prosesser: Hvorfor skulle jeg tro noe som helst av det de forteller meg?» {Vet ikke om det hjelper stort når evolusjonister sin hoved-begrunnelse for at menneske -hjernen vokste fram, var at mennesket begynte med å spise mye kjøtt..}

Ateist J. Gray trekker opp noen implikasjoner av sitt syn: "Moderne humanisme er troen at gjennom vitenskap, kan menneskeheten kjenne sannheten og slik bli frie. Men om Darwins teori om naturlig seleksjon danner grunnlaget, er dette umulig. Det menneskelige sinnet tjener da evolusjonens suksess, ikke sannheten." (74) I lys av dette kan vi spørre: hvordan kan ny-ateister på den ene siden si at 'det er rasjonelt å si at utvikling av menneskelig fornuftsevne, ikke ble til for sannhetens skyld', mens de på den andre siden sier 'det er irrasjonelt å hevde at vår fornuftsevne ble til, ved at vår skaper satte oss i stand til å forstå og kjenne virkeligheten'.

Den amerikanske filosofen A. Plantinga oppsummerer status: "Om Dawkins har rett i at vi er produkt av ikke-styrte naturlige prosesser, så har han gitt oss sterke grunner til å betvile påliteligheten i menneskelig kognitive evner, og gyldigheten av hvilken som helst tro de produserer. Dawkins biologi og hans tro på naturalisme synes dermed å være i krig med hverandre, i en konflikt som ikke har noe å gjøre med Gud. Ateisme undergraver dermed den samme rasjonaliteten som den trenger for å forstå eller tro på noe slags argument, også vitenskapelige. Ateisme synes dermed å framstå som en stor selvmotsigende forførelse. Den virkelige prisen en må betale for ateisme, blir fornektelse av vitenskapelig fornuft og tro på sannhet. Den er i siste instans nihilistisk. Det er en pris som ikke står i deres egenomtale.

Bilde 6 Cellelim-Laminin binder cellen sammen
Fra: <http://onemoresoul.com/news-commentary/the-cross-in-our-bodies.html>

Som kontrast er Bibelsk teisme koherent i sin forklaring av hvorfor universet er vitenskapelig forståelig. Den lærer at Gud er endelig ansvarlig, som skaper av både universet og den menneskelige bevissthet. Menneskelige vesener er

skapt i Guds bilde, bildet til en personlig, rasjonell Skaper. Derfor kan det også til en viss grad forstå universet. Dette var som sagt medvirkende til opprinnelsen av vitenskap på 16-1700 tallet. Dermed blir ikke Bibelsk og kritisk tenkemåte det tilsynelatende tankekors (oxymoron) som Dawkins påstår. Det blir heller å tenke både kritisk og 'Dawkinsk' som blir et tankekors.

Oversatt {kommentert} og omsatt til .htm-format ved Asbjørn E. Lund.